

14. februar: Den hellige Valentin

På Valentinsdagen, den 14. februar, feirer mange mennesker i verden kjærligheten ved å sende romantiske kort og gaver til en de er forelsket eller glad i. Hva har en biskop som levde for 1750 år siden å gjøre med denne festen?

Opprinnelig kanskje ikke så mye, annet enn at han døde som martyr den 14. februar, dagen før romerne pleide å feire våren med en hedensk ulve- og fruktbarhetsfestival som de kalte *Lupercalia*.

Siden det er så lenge siden den hellige Valentin levde, finnes det nesten ingen nøyaktige fakta om hans liv, bare noen få legender, historier som er blitt fortalt om ham, men som sikkert har forandret seg opp gjennom århundrene. Men legendene forteller oss én ting: At den hellige Valentin var en modig biskop som våget å stå fast på sin kristne tro.

Valentin ble født i Italia mindre enn to hundre år etter at Jesus hadde kommet og vandret rundt her på jorden. Og på den tiden var det ennå ikke så mange kristne i Romerriket. Romerne dyrket mange forskjellige hedenske guder, og keiseren befalte at alle romerske borgere måtte tilbe disse. Vi vet ikke om Valentin var fra en kristen familie, eller om han fikk høre om Jesus av andre. Men det vi forstår klart, er at da Valentin fikk høre om Jesu liv på jorden, gjorde det et så sterkt inntrykk på ham at han veldig ung ble diakon og kort etter prest. Valentin ville følge Jesus av hele hjertet, og fortelle om ham til alle mennesker han møtte.

Valentins tro på Jesus Kristus var så sterk at mange syke ble helbredet på hans forbønn. Allerede som ung mann ble han regnet av mange for å være hellig, og han ble utnevnt til biskop av Terni, en by som lå omtrent 100 km nord for Roma. Ved siden av å være en kristen biskop, var Valentin også en meget dyktig lege, som hjalp alle syke, uansett hvilken religion de tilhørte.

Etter hvert fikk også den romerske keiseren høre om Valentin, så han kom til palasset sitt og spurte ham: «Hvorfor vil du tjene den nytteløse kristne overtroen, du som kan og vet så mye? Jeg vil gjerne være venn med deg, men da må du vende tilbake til troen på Romas guder.» Valentin svarte oppriktig: «Dersom du hadde ant noe av hvor herlig Gud er og visst at Kristus virkelig er hans sønn, ville du aldri bedt meg om noe slikt.» Nå ville keiseren vite hva Valentin mente om de romerske gudene, og biskop Valentin svarte uten å nøle: «De er demoner.» Alle som var i keiserens sal ble svært opphisset over at Valentin våget å si keiseren i mot på denne måten. De begynte å rope og skrike at biskop Valentin måtte dø fordi han hadde spottet gudene deres. Egentlig hadde keiseren lyst til å høre mer om denne Kristus som Valentin fortalte om, men siden alle rundt ham var rasende, besluttet keiseren å sende Valentin til en dommer som het Asterius. Dommer Asterius skulle avgjøre hva som skulle skje videre med Valentin. Asterius forhørte Valentin grundig om hvem Kristus var og hvorfor Valentin mente at de romerske gudene var demoner. Og Valentin fortalte ham om Jesus Kristus som hadde kommet til jorden og helbredet blinde, lamme og døve og selv hadde ofret livet for å gjøre opp for menneskenes synder og åpne veien til Gud, hele universets allmektige og kjærlige Far. Biskop Valentins overbevisende ord rørte ved hjertet til dommer Asterius.

Denne dommeren hadde en datter som hadde vært blind i lang tid. Han spurte nå Valentin: «Hvis Jesus Kristus er lys, slik du sier, da vil jeg gjerne at han skal gi lyset til datteren min, som ikke kan se. Kan Kristus det, vil også jeg tro på ham.» Biskop Valentin lukket øynene og ba til Jesus: «Herre Jesus Kristus, du som er verdens sanne lys, opplys også denne din tjenerinne.» I det samme fikk Asterius' datter synet tilbake. Både Asterius og konen hans ble så forundret over dette mirakelet at de kastet seg ned foran Valentin og spurte hva de måtte gjøre for å bli kristne. Da forklarte biskop Valentin dem at de måtte bli døpt. Han ba dem gå til noen av de kristne prestene for å få undervisning i troen, og snart ble dommer Asterius og familien og alle tjenerne i huset døpt.

Dette fikk keiseren høre om, og han ble svært sint. Han kastet dem alle i fengsel og ga ordre om at biskop Valentin skulle pines, slås med køller og til slutt halshugges. Henrettelsen måtte skje et godt stykke utenfor Roma, for at det ikke skulle bli noe oppstyr blant de kristne. Slik forsøkte keiseren å skjule sin onde gjerning.

Like ved stedet der biskop Valentin ble drept bodde det imidlertid en god, kristen kvinne som het Sabinilla. Hun oppdaget hva som ble gjort mot biskop Valentin, og fikk tatt vare på kroppen hans og lagt ham i en grav i hagen sin.

Kort etter ble Valentins lik flyttet til byen Terni, der han hadde vært biskop. Tre unge menn – Apollonius, Proculus og Efebus – som hadde gått i lære hos ham, ble drept mens de våket over biskopens lik. Det var ikke ufarlig å være kristen i Romerriket på 200-tallet!

Åtti år senere lot pave Julius, som også var en hellig mann, bygge en stor kirke over den hellige Valentins første grav (i hagen til Sabinilla), for at de kristne alltid skulle minnes denne modige biskopen som ble drept for sin tros skyld den 14. februar år 270. Han er en av Kirkens mange martyrer, og derfor er han avbildet med en rød kappe. Vennene hans, Apollonius, Proculus og Efebus, blir også minnet på denne dagen. Snart ble den hellige Valentin feiret med store høytideligheter på minnedagen sin, og dermed glemte folk etter hvert den hedenske fruktbarhetsfestivalen den 15. februar.

Så kan vi spørre: Men hva har den hellige Valentin å gjøre med kjærestedagen? Jo, noen av legendene forteller at Valentin allerede som diakon begynte å vie unge par der den ene var kristen og den andre trodde på de romerske gudene. Dette var ikke tillatt etter romersk lov, men biskop Valentin trodde fullt og fast at kjærligheten som Kristus hadde vist menneskene, kunne hjelpe også par med forskjellig tro til å holde sammen som ektepar. En annen legende sier at han fikk en ung jente og en ung gutt til å bestemme seg for å gifte seg med hverandre ved å la forelskede turtelduer fly rundt dem og vise dem hvordan to som er glade i hverandre skal gi hverandre tegn på sin kjærlighet.

I noen århundrer ble St. Valentin ikke så mye feiret, men i middelalderen skrev den engelske dikteren Geoffrey Chaucer et vârdikt som handlet om hvordan hele naturens orden blir holdt oppe av kjærligheten, og om hvordan fuglene finner seg maker på St. Valentins dag. Folk likte diktet så godt at snart oppstod skikken med å sende romantiske kort og hilsener på St. Valentins dag til den man ville bli kjæreste med.

Det er alltid hyggelig å få en overraskende hilsen fra noen, selv om det ikke er fra en kjæreste, men ganske enkelt fra en venn eller slektning. Å skrive en hilsen er en fin måte å vise andre kjærlighet på. Og kanskje har du også noen du vil glede med et hyggelig kort den 14. februar.